

Fra samfundet

– det historiske, altså

Når vi taler om samfundet her, er det ikke samfundet i almindelighed, vi taler om, men det historiske samfund. Historisk Samfund for Himmerland og Kjær Herred, for nu at være helt præcis. Historisk Samfund for Himmerland og Kjær Herred omfatter geografisk det tidligere Aalborg Amt. Dvs. det amt, der var gældende ved samfundets stiftelse i 1912. Mens Himmerland er en landsdel, og en halvø, er området Kjær Herred næppe present i almindelighed. Et herred er en gammel administrativ enhed, en retskreds, og Kjær Herred omfatter, fra øst til vest, sognene Hals, Ulsted, Øster Hassing, Vester Hassing, Horsens, Hammer, Sundby, Hvorup, Vadum, Sulsted, Ajstrup, Biersted og Aaby. Hertil kommer øen Egholm, der ganske vist ligger i Vesterkær Sogn, tidligere Aalborg Frue Landsogn, men som henregnes til Kjær Herred. I kommunal sammenhæng, før strukturreformen 2007, vil det sige Hals, Aabybro og dele af Aalborg Kommune.

*Borgmester Henning G. Jensen
taler ved udgivelsen af "Fra
Aalborg," 2010.*

Historisk Samfund for Himmerland og Kjær Herred er et af landets mange og gamle amtshistoriske samfund, hvis væsentligste virke er at udgive årbogen "Fra Himmerland og Kjær Herred", samt at arrangere udflugter for samfundets medlemmer, ofte til lokaliteter, hvortil der ikke i almindelighed er adgang. I samfundets første årtier var en anden væsentlig aktivitet at rejse sten på historiske steder, f.eks. Kjær Herreds Tingsted i Hammer Bakker, men den praksis er for længst ophørt. Igennem en række år har medarbejdere ved Nordjyllands Historiske Museum, museumsinspektør Inger Kirstine Bladt og undertegnede, siddet i samfundets styrelse – det historiske, altså. Ud over, at medarbejdere ved Nordjyllands Historiske Museum således sidder i styrelsen, er der en lang tradition for, at museets medarbejdere bidrager til samfundets årbog med artikler om historiske eller arkæologiske emner.

Som nævnt blev samfundet stiftet i 1912, og for nogle år siden besluttede den fremsynede bestyrelse for det historiske samfund, at man ville markere 100-års jubilæet i 2012 på en særlig og ambitiøs måde. Vi ville ikke blot – skønt det i sig selv kan være krævende nok – udgive en bog om samfundet, eller en årbog med samfundets historie som tema. Vi ville gøre noget særligt, som både skulle belyse hidtil uudforskede sider af områdets historie, og samtidig bringe publikum eksempler på, hvilken vældig rigdom af skatte, af historisk litteratur, der ligger i de tusindvis af sider, som samfundets årbøger omfatter, og hvoraf mange årgange er aldeles uopdrivelige. Vi ville både blæse og have mel i munden, bringe nyt og gammelt, og vi ville sætte særligt lys på de enkelte områder, der tilsammen udgør samfundets geografiske område. For hvert område skul-

le særligt tilgodeses temaerne erhverv, kultur og politik, i ligeværdige dele. Konklusionen på overvejelserne blev, at vi ville udgive ikke én, men fem jubilæumsbøger med nyt og gammelt, med fokus på fire afgrænsede områder med de tre temaer, og så afslutte med et bind om samfundets historie i jubilæumsåret. De enkelte binds titel afspejler såvel området som samfundets flagskib, med det indledende, lille ord "Fra". Produktionsplanen er som følger: Fra Vesthimmerland 2008, Fra Aalborg 2009, Fra Østhimmerland 2010, Fra Kjær Herred 2011, og Historisk Samfund for Himmerland og Kjær Herred 2012.

I 2008 udkom planmæssigt første bind, "Fra Vesthimmerland". Blandt bidragydere til bindet kan nævnes Chr. Mejdahl, Broder Berg og af "de gamle kæmper" Johs. E. Tang Kristensen for nu at nævne en af de første sidst. Med udgivelsen af jubilæumsseriens andet bind er vi nået ind i Nordjyllands Historiske Museums ansvarsområde. I 2009 udsendtes "Fra Aalborg". Bogen blev udgivet ved en reception bekostet af Aalborg Kommune på Aalborgs gamle rådhus den 20. januar 2010, med taler af borgmester Henning G. Jensen og forfatteren Inge Eriksen, der også er at finde blandt bogens bidragydere, i selskab med bl.a. Orla Hav, Henning Bender og Carl Klitgaard. I 2010 udsendtes så "Fra Østhimmerland", hvor man blandt bidragyderne finder Mariann Nørgaard, Lise Andersen fra Nordjyllands Historiske Museum og August F. Schmidt. "Fra Vesthimmerland" blev redigeret af Thorkild Nielsen, mens jeg sammen med Flemming Sørensen har redigeret "Fra Østhimmerland", og sammen med Inger Bladt "Fra Aalborg". Bindet 2011, "Fra Kjær Herred," redigerer Inger Bladt og jeg ligeledes, mens jubilæumsbindet 2012, "Fra

*Fra udgivelsen af "Fra Aalborg",
Aalborgs gamle rådhus, 2010.*

Himmerland og Kjær Herred 1912-2012", redigeres af stadsarkivar Jens Topholm og jeg.

Sideløbende har samfundet hvert år udgivet dets årbog, i uformindsket omfang. Det har således været noget af en kraftanstrengelse, såvel arbejds-mæssigt som økonomisk, at gennemføre det ambitiøse projekt. På den måde kan man sige, at alderen ikke mærkes i Historisk Samfund for Himmerland og Kjær Herred. Jeg har lejlighed til at holde mig ajour med udgivelserne fra de historiske samfund i Danmark, og nu, hvor 100-års jubilæerne begynder at melde sig, ser man dette markeret på forskellig vis: Fra en enkelt artikel om det pågældende samfund i samfundets årbog, måske to, til en årbog med samfundet som tema. Men at udgive fem selvstændige bøger i anledning af det tilstundende jubilæum, og tage fat fem år før dette, er mig bekendt ikke præsteret af andre historiske samfund.

Det kan vi vist godt være bekendt, for nu at sige det på nordjysk. I 2012 udkommer som nævnt sidste bind i serien, i selve jubilæumsåret. Måske vi skulle rejse en sten et sted i den anledning og genoplive den del af samfundets historie. Det historiske, altså.